

natężenia umieralności mężczyzn i kobiet niż z różnicą względną. Może to przemawiać za addytywnym efektem spożywania alkoholu na zwiększoną umieralność mężczyzn w porównaniu z kobietami.

6. Najsilniej spożycie alkoholu wiązało się z nadumieralnością mężczyzn w województwach w przypadku zgonów z powodu marskości wątroby oraz nowotworu złośliwego przełyku. Około 50 % zróżnicowania międzywojewódzkiego nadwyżki umieralności mężczyzn w porównaniu z kobietami można wytłumaczyć dla tych przyczyn zgonów różnicami w ilości spożywanego alkoholu w województwach. Dostyc wyraźny był również związek między ilością konsumowanego alkoholu a różnicami w nadumieralności mężczyzn z powodu nowotworu złośliwego wargi, jamy ustnej i gardła oraz chorób naczyń mózgowych.

7. Dramatyczne różnice w umieralności mężczyzn i kobiet mają miejsce w przypadku wypadków drogowych związanych z alkoholem oraz samobójstw pod wpływem alkoholu. W wypadkach drogowych tego rodzaju umieralność mężczyzn jest 11-krotnie wyższa niż kobiet a w przypadku samobójstw na 1 zgon kobiety przypada aż 12 zgonów mężczyzn.

Ogólnie można stwierdzić, że znacznie wyższa umieralność mężczyzn niż kobiet w Polsce jest najprawdopodobniej częściowo związana z dużo większym spożyciem alkoholu przez mężczyzn aczkolwiek jest to niewątpliwie tylko jeden z wielu czynników sprawczych.

Assessment of excess male mortality in Poland and its association with alcohol consumption.

Summary

The authors present levels and changes over time of male excess mortality by age, urban and rural residence, voivodship and causes of death associated with alcohol consumption. The difference between males and females mortality in Poland is steadily increasing and is one of the highest in Europe. It is largest in the early productive age groups and for the last two years has been larger in rural than urban area. It has been found that the correlation between regional indices

of excess male mortality and average registered alcohol consumption is much stronger when difference in mortality rates is used than their ratio. It may suggest additive effect of alcohol consumption on increase in males mortality when compared with females. The strongest association was observed for mortality due to cirrhosis of liver and malignant neoplasm of oesophagus. The analysis of the data from special information systems has revealed that mortality from alcohol associated traffic accidents is 11 times higher in males than females and mortality from alcohol associated suicides is 12 times higher in males.

Bibliografia:

- 1. Bruun K., Edwards G., Lumio M., et al. *Alcohol control policies in public health perspective*. Forsa, Finnish Foundation for Alcohol Studies Vol. 25, 1975.
- 2. Dyer A. R., Stamler J., Paul O., et al. *Alcohol, cardiovascular risk factors and mortality: the Chicago experience*. *Circulation* 1981; 64 (II): 20-7.
- 3. *Epidemiological problems with alcohol*. Editorial. *Lancet* 1981; 1, 762-3.
- 4. Gill J. S., Shipley M. J., Hornby R. H., et al. *A community case - control study of alcohol consumption in stroke*. *Int. J. Epidemiol* 1988; 17: 542-47.
- 5. Gordon T., Doyle J. T., *Drinking and mortality: the Albany study*. *Am J Epidemiol* 1987; 125: 263-70.
- 6. Gordon T., Kannel W. B., *Drinking and mortality: the Framingham study*. *Am J Epidemiol* 1984; 120: 97-107.
- 7. Henry L., *Men's and women's mortality in the past*. *Population* 1989; 44: 177-202.
- 8. Hetzel B. S., *Life style factors in sex differentials in mortality in developed countries*. W: Lopez A. D., Ruzicka L. T., red. op. cit. 247-277.
- 9. HFA/PC - Software Package 1989 - WHO Regional Office for Europe Informatics Support, Copenhagen, Denmark.
- 10. Jasiński J. *Spożycie napojów alkoholowych w Polsce w 1985 r. cz. I: Wzory zachowań*. *Archiwum Kryminologii* t. XVI, 1989.
- 11. Kabat G. C., Howson C. P., Wynder E. L., *Beer consumption and rectal cancer*. *Inter J Epidemiol* 1986; 15: 494-501.
- 12. Klatsky A. L., Friedman G., Siegelau A. B., *Alcohol and mortality: a ten-year Kaiser-Permanente experience*. *Ann Inter Med* 1981; 95: 139-45.
- 13. Klatsky A. L., Armstrong M. A., Fiedman G. D., *The relation of alcoholic beverage use to colon and rectal cancer*. *Am J Epidemiol* 1988; 128: 1007-15.
- 14. Kono S., Ikeda M., Tokudome S., et al. *Alcohol and mortality: a cohort study of male Japanese physicians*. *Inter J Epidemiol* 1986; 15: 527-32.
- 15. Kozarevic D., Vojvodic